

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Magdaleny Ježkové a soudců JUDr. Jany Kábrtové a Mgr. Tomáše Blažka ve věci

žalobce: **Sdružení ozdravoven a léčeben okresu Trutnov**
se sídlem Procházkova 818, 541 01 Trutnov
zastoupena JUDr. Blankou Mourovou, advokátkou advokátní

kanceláře
se sídlem U Nemocnice 83, Trutnov

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR**
se sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 7. 2019, čj. MPSV-2019/120292-231/1,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 7. 2019, čj. MPSV-2019/120292-231/1, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci do 15 dní od právní moci rozsudku k rukám zástupce náhradu nákladů řízení ve výši 11.228,- Kč.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou napadeným rozhodnutím žalovaný potvrdil správnost rozhodnutí orgánu I. stupně, kterým byl Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor sociálních věcí. Ten

dne 15. 5. 2019 pod sp. zn. KUKHK-10996/SV/2019-14 rozhodl o žádosti žalobce o státní příspěvek tak, že prvním výrokem tento přiznal za měsíc duben 2019 ve výši 598.120,- Kč a druhým výrokem nepřiznal státní příspěvek za měsíc duben 2019 žalobci pro nezletilou P. G., nar. X.

2. Orgán I. stupně v odůvodnění svého rozhodnutí k druhému výroku uvedl, že nezletilá byla v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (dále jen „ZDVOP“) umístěna od 27. 9. 2018 na základě opakované žádosti zákonného zástupce, délka pobytu na základě této žádosti skončila dne 27. 3. 2019 a nezletilá je od 28. 3. 2019 umístěna v zařízení bez platného právního titulu, neboť Okresní soud v Trutnově vydal dne 18. 3. 2019 předběžné opatření dle § 102 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o.s.ř.“). Dle tohoto ustanovení nelze podle správního orgánu upravit poměry dítěte v podobě vynětí dítěte z jeho přirozeného prostředí. V dalším odůvodnění správní orgán sdělil, že umístění dle ust. § 102 odst. 1 o.s.ř. představuje nepřípustné obcházení zvláštní právní úpravy předběžné úpravy poměrů dítěte, zakotvené na hmotněprávní úrovni § 924 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, na procesní úrovni pak § 452 odst. 1 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále jen „zákon č. 292/2013 Sb.“), a konečně neodpovídá ani vymezení cílové skupiny dětí, pro které jsou služby ZDVOP určeny, zakotvené v § 42 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.
3. Bezprostřední nepřiměřené ohrožení příznivého vývoje, jemuž dítě čelí, je třeba posuzovat z hlediska toho, jaká by byla situace dítěte v případě, že by jeho pobyt v ZDVOP byl ukončen, nikoliv z hlediska toho, že v zařízení již bezprostřednímu nepřiměřenému ohrožení, kvůli němuž tam bylo umístěno, vystaveno není. Umístění dítěte do zařízení se z povahy věci předpokládá, jinak by bylo zbytečné tam dítě předběžným opatřením vůbec umisťovat. K umístění dítěte do ZDVOP v rámci předběžné úpravy poměrů dítěte slouží výlučně tzv. rychlé předběžné opatření, tj. předběžné opatření nařízené podle ust. § 452 odst. 1 zákona o zvláštních řízeních soudních, které musí být následně prodlužováno v souladu se zákonnými podmínkami podle § 460 odst. 1 ve spojení s § 452 odst. 1 tohoto zákona. Opatření, učiněné OS v Trutnově v dané věci považuje rozhodnutí za obcházení zákona.
4. V dalším rozhodnutí orgánu I. stupně uvádí, že otázky týkající se vlastní úpravy poměrů dítěte jakoukoliv svoji „předběžnou“ úpravu vylučují, výstižnější je termín „dočasnost“, neb dítě bude muset dle opatření žít a vznikne tak v jeho životě etapa, kterou již nebude možné vrátit věci do zcela původního stavu. Hovoří-li § 924 občanského zákoníku, jakož i jeho procesní odraz v § 452 a násl. zákona o zvláštních řízeních soudních o předběžné úpravě poměrů dítěte, hovoří ve své podstatě o úpravě dočasné, tedy takové, která je přijímána ve výjimečné – závažné situaci, vyžadující rychlou reakci. Závažnost této situace odůvodňuje do značné míry rezignaci na odpovídající procesní záruky, které by v situaci, kdy je dítě vyjímáno ze svého přirozeného prostředí a umisťováno do prostředí náhradního, měly být dítěti vždy zaručeny. Tyto záruky kompenzují na straně jedné záruky hmotněprávní, mající podobu velmi přísných podmínek, za kterých lze k nařízení předběžné úpravy poměrů dítěte přistoupit, na straně druhé následné záruky procesní v podobě přísně omezené doby trvání předběžného opatření, nezbytnosti jeho prodlužování a jeho podmínění vydáním nového, řádně odůvodněného rozhodnutí soudu – zde odkaz na nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2015, sp. zn. I. ÚS 2903/14. Podobné záruky zcela absentují u tzv. obecných předběžných opatření, podmínkou těchto nařízení je v souladu s § 74 odst. 1 o.s.ř. prostá „naléhavá potřeba zatímní úpravy

poměrů účastníků“, ani doba trvání opatření není nijak přísně omezena. V případě, že je vedeno řízení ve věci samé, může toto předběžné opatření v souladu s § 77 odst. 1 o.s.ř. trvat prakticky až do okamžiku právní moci či vykonatelnosti rozhodnutí ve věci samé. Obecná právní úprava nemůže dostatečným způsobem reagovat na specifické okolnosti určitého typu situací, které byly vlastním důvodem přijetí zvláštní právní úpravy. Uvedené rozhodnutí konečně uvádí, že při umísťování dítěte do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc v rámci předběžné úpravy poměrů dítěte nelze, než dovodit závěr, že buď se bude jednat o dítě, ve stavu k němuž lze, a tudíž je současně i třeba nařídit tzv. rychlé předběžné opatření, anebo se nutně musí jednat o dítě, jež spadá mimo cílovou skupinu takových zařízení a nemělo by být do něho vůbec umístěno, tím spíše ne na základě rozhodnutí soudu.

5. Jak výše uvedeno, žalobou napadené rozhodnutí odvolacího orgánu pak potvrdilo rozhodnutí orgánu I. stupně, v podrobném odůvodnění žalovaný zrekapituloval dosavadní řízení ve věci nezletilého dítěte. Rovněž uvedl, že mu je známo, že Krajský soud v Hradci Králové dne 10. 6. 2019 usnesením čj. 20 Co 162/2019 potvrdil správnost rozhodnutí Okresního soudu v Trutnově, jehož odůvodnění považoval za přiléhavé a výstižné. Rovněž odvolací soud uvedl, že nezletilá se ke dni rozhodování okresního soudu neocitla ve stavu nedostatku řádné péče, ani nedošlo k vážnému ohrožení nebo narušení jejího života, normálního vývoje nebo jiného důležitého zájmu, byla již cca 8 měsíců fakticky umístěna v uvedeném zařízení, kde o ni bylo náležitě a bez jakýchkoliv potíží pečováno, v němž plní základní povinnou školní docházku a nehrozí, že by musela zařízení opustit, není tedy ani významné, na základě jakého právního důvodu v zařízení nyní setrvává, v jakém právním režimu apod. Dle názoru krajského soudu předběžná úprava poměrů dítěte podle § 452 odst. 1 zákona č. 292/2013 Sb., míří k zajištění okamžité a neodkladné pomoci dítěti při ohrožení nebo narušení jeho života, vývoje, péče nebo jiného důležitého zájmu, tudíž její nařízení za daného skutkového stavu postrádalo jakýkoliv význam.
6. V dalším pak rozhodnutí žalovaného odkazuje na metodické vedení resortu v uvedené problematice s tím, že navzdory rozšířenosti výše uvedené soudní praxe již tuto nelze dále vnímat ani jako legitimní ani jako legální, k čemuž podal žalovaný obsáhlý historický výklad problematiky obecných předběžných opatření. V uvedené souvislosti pak odkázal na nález Ústavního soudu ze dne 28. 3. 1995 sp. zn. Pl. ÚS 20/94, čl. 9 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, argumentoval i judikaturou Evropského soudu pro lidská práva, konkrétně rozhodnutím Diamante a Peliccioni proti San Marinu, ze dne 27. 9. 2011, stížnost č. 32250/08, odst. 150. K uvedenému problému připomíná napadené rozhodnutí, že nová úprava umožňuje v situacích, kdy se dítě ocitá zcela bez péče, nebo kdy v důsledku způsobu, jímž jeho oprávnění pečovatelé, typicky rodiče, vykonávají své oprávnění v oblasti osobní péče takovým způsobem, že by jím dítě vystavili bezprostřednímu nepřiměřenému ohrožení jeho života nebo jeho tělesné či duševní integrity, dostatečnou a rychlou ochranu. ESLP pak vyslovil důrazný apel na ochranu proti svévolným zásahům do autonomie rodiny vč. procesní složky. Novou právní úpravou, obsaženou v občanském zákoníku pak dává zákonodárce znát, že by k vyjímání dětí z jejich přirozeného prostředí a jejich umísťování do náhradní péče nemělo docházet bez dodržení standardních procesních záruk. V závěru pak žalovaný uzavřel, že neuznání tzv. obecného předběžného opatření jako rozhodnutí o umístění dítěte do ZDVOP ve smyslu § 42 odst. 2 písm. a) není projevem přepjatého formalismu, nýbrž postojem důsledného dbání na zachování zákonnosti při přijímání jakéhokoliv zásahu do

základních práv a svobod, neboť v daném případě stávající postup soudu považoval za obcházení řádných právních institutů pro výše popsany postup.

II. Žalobní argumentace

7. Žalobce považoval rozhodnutí žalovaného za nezákonné a nesprávné, odkázal přitom na zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který v § 971 odst. 2 umožňuje, aby soud v případě, že rodiče nemohou z vážných důvodů zabezpečit výchovu dětí na přechodnou dobu, svěřil dítě do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, a to nejdéle na 6 měsíců. Zároveň zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve svém § 42 odst. 2 uvádí, že dítě se umísťuje do ZDVOP a) na základě rozhodnutí soudu, b) na základě žádosti obecního úřadu obce s rozšířenou působností, c) na základě žádosti zákonného zástupce dítěte nebo d) požádá-li o to dítě. Z ust. § 42g odst. 1 tohoto zákona pak vyplývá, že zřizovatel ZDVOP má v případě, bylo-li dítě umístěno v zařízení na základě rozhodnutí soudu, nárok na státní příspěvek za pobyt a péči poskytovanou nezletilému dítěti v zařízení. Nárok zřizovatele je tak dán za předpokladu, že dítě bylo umístěno v zařízení na základě soudního rozhodnutí, bez toho, že by bylo pro tento účel vymezeno, podle kterého ustanovení by takové rozhodnutí měl soud vydávat. Primární povinností zařízení je zajistit řádnou péči o svěřené dítě, a to tím spíše, jedná-li se o jeho umístění na základě pravomocného soudního rozhodnutí. Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc není orgánem moci soudní, ani orgánem moci výkonné a je-li v rámci soudního řízení do ZDVOP umísťováno dítě, není zařízení ani účastníkem takového soudního řízení, nemá tak žádnou právní možnost jak správnost soudního rozhodnutí zpochybnit.
8. Žalobce se neztotožňuje s názorem žalovaného, že by soud mohl svěřit dítě do péče ZDVOP výhradně předběžným opatřením, vydaným dle § 452 odst. 1 zákona č. 292/2013 Sb., neboť je na uvážení soudu, v kterých případech, za jakých okolností a jakým procesním postupem dítě do ZDVOP svěří. Žalobce je přesvědčen, že primárním hlediskem by v takovém rozhodování měl být vždy zájem dítěte, a to je stránka věci, k níž žalovaný i orgán I. stupně při svém rozhodování přihlédnout opomněli. V uvedené souvislosti pak žalobce připomněl znění části I. článku 3, odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, dle něhož zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoliv činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy, správními nebo zákonodárnými orgány.
9. V posuzované věci nezletilé P. G. došlo k tomu, že v době, kdy soud rozhodoval o vydání předběžného opatření dle § 102 odst. 1 o.s.ř., byla nezletilá již v ZDVOP umístěna, tudíž řádná péče o ni byla zajištěna a na životě či vývoji ohrožena nebyla, situace jejího ohrožení tak nenastala, nebyly tak dány důvody pro postup dle § 452 odst. 1 zákona č. 292/2013 Sb. Zároveň však bylo dáno nebezpečí, že se nezletilá bez řádné péče může ocitnout poté, kdy uplyne doba pobytu, založeného na základě žádosti matky a proto soud přistoupil bez návrhu k nařízení tzv. obecného předběžného opatření dle § 102 odst. 1 o.s.ř., když shledal, že je třeba, aby do doby rozhodnutí ve věci samé byly takto uspořádány prozatímní poměry nezletilé. Žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí nesprávně poukazuje na to, že tímto obecným předběžným opatřením byl nepřipustně a nezákonně založen nový právní vztah – v tomto konkrétním případě tomu tak nebylo, neboť soud v době, kdy rozhodoval, pouze potvrdil zachování právního vztahu již existujícího pro další období, tedy do doby, kdy bude ve věci samé

rozhodnuto. Navíc žalovaný opakovaně ve svém rozhodnutí argumentuje potřebou ochrany práva dítěte na pobyt v jeho přirozeném prostředí rodinném, když v posuzovaném případě naopak nebyl „po ruce“ nikdo, kdo by byl ochoten a schopen dítě od ZDVOP do péče převzít a z okolností věci tak bylo zřejmé, že dítě ani propustit nelze. Je velmi pravděpodobné, že ve chvíli, kdy by zařízení nezletilou propustilo, vzápětí by vznikly předpoklady pro vydání předběžného opatření dle § 452 odst. 1 cit. zákona, neboť by se nezletilá fakticky skutečně ve stavu nedostatku řádné péče ocitla. Žalobce považuje, z hlediska zájmů nezletilé, požadovat aby nejprve propuštěním nastala situace ohrožení řádné péče o její osobu, za formalistické.

10. Rozhodnutí o předběžných opatřeních jsou obecně způsobilá zasáhnout do základních práv a svobod jednotlivců a žalobce je přesvědčen, že je především věcí soudů hodnotit, zda jsou v daném případě splněny podmínky pro jejich vydání. Výrok vykonatelného usnesení o nařízení předběžného opatření je závazný pro účastníky a pro ty, komu byla opatřením uložena povinnost - § 76e odst. 1 o.s.ř. Dle odst. 2 pak v rozsahu, v jakém je výrok vykonatelného usnesení o nařízení předběžného opatření závazný pro účastníky řízení a popř. jiné osoby, je závazný též pro všechny orgány. Povinností ZDVOP je tak soudem nařízené předběžné opatření respektovat.
11. Žalobce dále poukázal na usnesení Ústavního soudu IV. ÚS 3290/16 ze dne 11. 10. 2016, kdy se Ústavní soud mj. zabýval i otázkou možného svěření dítěte do péče jiné osoby s využitím obecného předběžného opatření dle § 102 odst. 1 o.s.ř., a kdy v odůvodnění uvedl, že „úvaha o tom, že lze v těchto případech (svěření dětí do péče jiné osoby) nařídit pouze „zvláštní“ předběžné opatření podle § 452 odst. 1 ZZŘS je mylná, neboť to směřuje pouze na výjimečné situace, ve kterých je nezbytné poskytnout dítěti rychlou a efektivní ochranu spočívající v bezodkladné úpravě jeho poměrů na nezbytně nutnou dobu, a to v důsledku akutního nedostatku péče (ohrožení života, zdraví a zdárného vývoje). Pokud posléze tyto důvody, pro které bylo zvláštní předběžné opatření nařízeno trvají, je v pořádku, je-li zatímní úprava poměrů řešena nařízením „běžného“ předběžného opatření podle § 102 ve spojení s § 74 a 76 o.s.ř.“. Jak žalobce uvedl, možnost využití předběžného opatření, vydaného dle § 102 odst. 1 o.s.ř., k dočasnému svěření dětí do péče jiné osoby shledal po právu i Ústavní soud ČR.
12. Žalobce tedy v žalobě považuje svůj nárok na státní příspěvek za pobyt a péči poskytovanou nezletilé P. G. v zařízení dle § 42g odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb., za duben 2019 na základě rozhodnutí soudu za zákonný, neboť se jedná o rozhodnutí, vydané soudem v rámci jeho pravomocí a kompetencí, nesdílí závěr žalovaného o tom, že toto rozhodnutí soudu je nicotné a materiálně nevykonatelné. Žalobce z uvedených důvodů shora navrhl zrušení napadeného rozhodnutí.

III. Vyjádření žalovaného

13. Z vyjádření žalovaného ze dne 20. 11. 2019 plyne odkaz na odůvodnění vydaného rozhodnutí, v němž žalovaný podrobně vyjádřil svůj závěr o tom, že rozhodnutím soudu podle ust. § 42g zákona č. 359/1999 Sb., může být pouze předběžné opatření, vydané dle § 452 zákona č. 292/2013 Sb., neboť pouze takové předběžné opatření odpovídá institutu umístění dítěte v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, a takovému předběžnému opatření proto může odpovídat nárok na přiznání příspěvku. Věcný útvar žalovaného (odbor rodinné politiky a ochrany práv dětí) je gestorem související právní úpravy a tento jeho závěr je ve shodě s odbornou literaturou. Vzhledem k tomu, že

nezletilá byla do zařízení žalobce umístěna na základě obecného předběžného opatření dle § 102 o.s.ř., nemohla být dle věcné sekce splněna podmínka pro přiznání příspěvku žalobci, vztahujícího se k nezletilé, v řízení tak nedošlo k žádnému pochybení a žalobu považuje žalovaný za nedůvodnou. Navrhuje, aby byla s odkazem na § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítnuta.

IV. Jednání krajského soudu

14. V průběhu jednání krajského soudu dne 11. 8. 2021 soud konstatoval obsah správního spisu, kde jsou obsaženy podklady o nově přijatých a propuštěných dětech ze zařízení žalobce za měsíc duben 2019, spis obsahuje žádost žalobce o státní příspěvek včetně podkladů, potřebných pro posouzení nároku za duben 2019. Krajský soud konstatoval dále podání zprávy k řízení o úpravu výchovy a výživy MÚ Trutnov, odboru sociálních věcí, školství a zdravotnictví ze dne 13. 5. 2019 ve věci nezletilých sester G. – P. a D., usnesení Okresního soudu v Trutnově čj. OP 169/2016-218 ze dne 18. 3. 2019 o prozatímní úpravě poměrů nezletilé dle § 102 odst. 1 o.s.ř.
15. Pověřená pracovnice žalovaného odkázala na písemné vyjádření i samotné rozhodnutí ve věci, z nichž vyplývá, že pro nárok na státní příspěvek mělo být vydáno rozhodnutí soudu dle § 452 zákona č. 292/2013 Sb., představujícího a upravujícího podmínky pro předběžnou úpravu poměrů dítěte, žalovaný setrval na původním návrhu ve věci.

V. Posouzení věci krajským soudem

16. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“).
17. Krajský soud konstatoval, že mezi účastníky řízení nebylo sporu o skutkových okolnostech případu, rozdílný byl jejich právní názor na splnění podmínek § 42 odst. 2 písm. a) zákona č. 359/1999 Sb., kdy správní orgány posoudily podkladové rozhodnutí soudu o umístění nezletilého dítěte P. G., do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc jako nedostatečné a nesprávné pro vznik nároku žalobce na státní příspěvek ve smyslu ustanovení 42g odst. 1 cit. zákona.
18. Okresní soud v Trutnově svým rozhodnutím ze dne 18. 3. 2019 nařídil předběžné opatření, kterým předal nezletilou do péče Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc při Dětském centru, R. A. Dvorského 1710, Dvůr Králové nad Labem, provozovaného Sdružením ozdravoven a léčeben okresu Trutnov, příspěvkovou organizací Královéhradeckého kraje. Ve svém rozhodnutí soud uvedl, že matka nezletilé podala k soudu dne 30. 5. 2018 návrh na úpravu péče a výživy nezletilých dcer, v odůvodnění uvedla, že s otcem dětí asi 6 měsíců nežijí ve společné domácnosti, důvodem pro podání návrhu je neplacení výživného. V průběhu řízení pak vyšlo najevo, že matka umístila děti do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, neboť nebyla schopna se o ně dále starat a zajistit jejich řádnou péči. Protože děti pobývaly v zařízení již několik měsíců a matka si podmínky pro péči nevytvořila, soud usnesením ze dne 26. 11. 2018 zahájil řízení o nařízení ústavní výchovy. Rozsudkem ze dne 12. 2. 2019 soud nařídil ústavní výchovu nad sestrou nezl. P. a v její věci bylo jednání odročeno na 21. 3. 2019, tedy na dobu, kdy P. končil pobyt v zařízení na základě souhlasu její matky, za účelem poskytnout matce dostatek času pro vytvoření podmínek pro převzetí dcery do péče. Dne 13. 3. 2019 soud obdržel zprávu MÚ Trutnov, že matka stále bydlí v azylovém

domě se synem E., do budoucna plánuje společné bydlení s partnerem panem K., konkrétní představu o stěhování však nemá, poté by chtěla dceru zpět do péče. MÚ sdělil, že momentálně není aktuálně pro P. ani žádné volné místo v dětském domově. Okresní soud ve svém usnesení odkázal na ustanovení § 12 odst. 1 zákona č. 292/2013 Sb., dále na § 102 odst. 1 o.s.ř. a § 971 odst. 2 občanského zákoníku, uvedl, že pobyt nezletilé v zařízení na základě žádosti matky skončí 28. 3. 2019, matka dosud nemá vytvořeny podmínky pro péči o dceru, jsou tak dány důvody prozatímní úpravy poměrů dítěte dle § 102 odst. 1 o.s.ř. a pro postup dle § 971 odst. 2 OZ, bylo tedy nařízeno předběžné opatření pro to, aby nezletilá mohla do doby rozhodnutí ve věci samé pobýt v zařízení, na které je zvyklá a kde bude moci dokončit školní docházku tohoto školního roku.

19. O návrhu MÚ Trutnov na nařízení předběžného opatření dle § 452 odst. 1 zákona č. 292/2013 Sb., rozhodl Okresní soud dne 15. 5. 2019 pod čj. 28 Nc 81/2019 tak, že jej zamítl a následně Krajský soud v Hradci Králové rozhodl dne 10. 6. 2019 usnesením čj. 20 Co 162/2019 o potvrzení rozhodnutí okresního soudu. Návrh MÚ považoval soud za nedůvodný, když nezletilá již v navrhovaném zařízení je fakticky umístěna na základě předchozího pravomocného a vykonatelného usnesení o nařízení předběžného opatření a její stávající poměry nejsou jakkoliv ohroženy. Krajský soud odůvodnil své rozhodnutí tím, že nezletilá se ke dni rozhodování okresního soudu neocitla ve stavu nedostatku řádné péče, ani nedošlo k ohrožení nebo narušení jejího života, normálního vývoje či jiného důležitého zájmu, již cca 8 měsíců je umístěna v cit. zařízení, kde o ni bylo náležitě pečováno, v němž plní i základní školní docházku a nehrozí jí, že by ho musela opustit. Celkově tak stávající situace postrádá jakýkoliv význam nařízení předběžného opatření dle § 452 odst. 1 cit. zákona, které svojí podstatou míří na okamžitou a neodkladnou pomoc nezletilému dítěti při ohrožení či narušení jeho života.

20. Právní úprava, využitá stávajícím nařízením předběžného opatření zní následovně:

- § 102 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád – Je-li třeba po zahájení řízení zatímně upravit poměry účastníků nebo je-li po zahájení řízení obava, že by výkon rozhodnutí v řízení posléze vydaného mohl být ohrožen, může soud nařídit předběžné opatření.
- § 12 odst. 1 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních – Lze-li zahájit řízení i bez návrhu, lze nařídit bez návrhu i předběžné opatření; to neplatí v řízení o pozůstalosti.
- § 971 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník – V případě, že rodiče nemohou z vážných důvodů zabezpečit výchovu dětí na přechodnou dobu, svěří soud dítě do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, a to na dobu nejdéle šesti měsíců.

21. Právní úprava, namítaná jako nutná pro využití umístění nezletilé do zařízení žalovaným:

- § 924 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník – Ocitne-li se dítě ve stavu nedostatku řádné péče bez ohledu na to, zda tu je či není osoba, která má právo o ně pečovat, anebo je-li život dítěte, jeho normální vývoj nebo jeho jiný důležitý zájem vážně ohrožen nebo byl-li narušen, soud upraví předběžně poměry dítěte na nezbytně nutnou dobu, rozhodnutí soudu nepřekáží, pokud dítě není řádně zastoupeno.

- § 452 odst. 1 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních – Ocitlo-li se nezletilé dítě ve stavu nedostatku řádné péče bez ohledu na to, zda tu je či není osoba, která má právo o dítě pečovat, nebo je-li život dítěte, jeho normální vývoj nebo jiný důležitý zájem vážně ohrožen nebo byl-li narušen, soud předběžným opatřením upraví poměry dítěte na nezbytně nutnou dobu tak, že nařídí, aby dítě bylo umístěno ve vhodném prostředí, které v usnesení označí.
22. Krajský soud po projednání věci a pečlivém přezkoumání žalobních námitek i podstaty správního řízení ve věci dospěl k závěru, že žaloba byla důvodná. Krajský soud připomíná, že zákon č. 359/1999 Sb., ve svém ustanovení § 42g váže nárok na státní příspěvek za pobyt a péči poskytovanou nezletilému dítěti v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc k rozhodnutí soudu nebo k žádosti obecního úřadu obce s rozšířenou působností, ustanovení § 42 pak ve svém odst. 2 upravuje umístění dítěte v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc pod písm. a) tak, že jedním z titulů je rozhodnutí soudu. Zde je dále uvedeno, že § 13a odst. 3 platí obdobně, toto ustanovení zní tak, že soud v rozhodnutí označí zařízení, do kterého má být dítě podle odst. 1 umístěno, přitom přihlédne k zájmům dítěte a k vyjádření obecního úřadu s rozšířenou působností, soud dbá na umístění dítěte co nejbližší bydlišti rodičů nebo jiných osob dítěti blízkých.
23. Krajský soud zdůrazňuje, že obecně chápe metodiku žalovaného, která míří na postup tzv. rychlých rozhodnutí soudu, kdy je nutné i s ohledem na časový sled událostí, dbát na zachování všech práv nezletilých a řádně vážit co nejlepší postup při umístění dítěte do zařízení, nahrazujícího řádnou péči rodičovskou. Všechny atributy, které žalovaný připomněl a zdůraznil ve svém rozhodnutí, krajský soud akceptuje a je s nimi srozuměn. Přesto však v daném konkrétním případě nemůže jinak, než označit postup žalovaného za formalistický, neboť všechny rozhodné skutečnosti, které se případu nezletilé Patricie týkají a jsou výše popsány, nenaplnují žádné z žalovaným vyřčených nebezpečí, která žalovaný ve svém rozhodnutí popisuje a která by mohla být v jakémkoliv rozporu s mezinárodně uznávaným nejdůležitějším zájmem dítěte.
24. Krajský soud připomíná, že nezletilá byla v daném zařízení umístěna na žádost matky, tato si ani po několika měsících nedokázala vytvořit podmínky pro řádnou péči o své nezletilé děti. Okresní soud v Trutnově měl k dispozici všechny rozhodné a podstatné informace o možnostech další péče o nezletilou, včetně vyjádření MÚ o absenci volných míst v jiných zařízeních péče o nezletilé děti, nahrazujících péči rodičů, a to v rozumném dosahu. Z obsahu spisu neplyne ani nebezpečí dlouhodobějšího ponechání nezletilé v zařízení bez toho, že by došlo k dalšímu postupu soudů ve vážení její situace, která je orgány péče o dítě řádně sledována. Krajský soud se tak ztotožňuje i s odkazem žalobce na priority Úmluvy o právech dítěte, zdůrazněné v bodě 8.
25. Jak plyne z bodu 22, zákon o sociálně-právní ochraně dětí váže naplnění podmínek pro vznik nároku na státní příspěvek při umístění dítěte do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc na rozhodnutí soudu, a toto žádným jiným způsobem nespecifikuje. Protože krajskému soudu připadla úloha vyložit znění citovaných ustanovení tohoto zákona, soud dospěl k závěru, že pokud by měl zákonodárce v této souvislosti na mysli pouze určité či určitá rozhodnutí soudu, jistě by je specifikoval, minimálně ve svém § 42g. Protože tak tomu není, krajský soud, ve shodě s logikou usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 10. 2016, čj. IV. ÚS 3290/16, uzavřel, že v daném případě je usnesení Okresního soudu v Trutnově ze dne 18. 3. 2019, čj. OP 169/2016-218 řádným rozhodnutím soudu, které má na mysli § 42g zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní

ochraně dětí. Upření nároku žalobce na státní příspěvek pro nezletilou P. G., za měsíc duben 2019, považuje krajský soud za nesprávné rozhodnutí, odporující zákonu, proto rozhodnutí žalovaného v souladu s ustanovením § 78 odst. 1 s.ř.s. zrušil a věc vrací k dalšímu řízení dle odst. 4 tohoto ustanovení. V něm bude žalovaný vázán shora vysloveným právním názorem soudu (ustanovení § 78 odst. 5 s.ř.s.).

VI. Náhrada nákladů řízení

26. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s., když ve věci úspěšný žalobce účtoval náhradu nákladů právního zastoupení. To spočívalo ve dvou úkonech právní služby dle vyhlášky MS č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), soud přiznal dle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bod 5 částku 2x 3.100,- Kč a dle § 13 odst. 4 2x 300,- Kč, celkem 6.800,- Kč. Zástupkyně žalobce je plátcem DPH, které činí z uvedené částky 1.428,- Kč. Žalobce uhradil soudní poplatek ve výši 3.000,- Kč. Náklady řízení tak činí celkem 11.228,- Kč.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 17. srpen 2021

JUDr. Magdalena Ježková v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení: R. V.

